

Amandeep Singh v. Director of Income Tax (Inv.) 1
Ludhiana & others (N.K. Sud, J.)

ਅਤੇ ਸਸਕਾਰ ਆਇ। ਬਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਰਕਮ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰੁਪਏ। ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ 45,000 ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣਗੇ।

(21) ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।

(22) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਵੀ ਅਸੀਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਜ਼ਖਮ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੱਕ ਸੀਰ ਰਹੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12% ਸਲਾਨਾ @ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 11,97,000। ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਵੇਂ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਆਰ. ਐਨ. ਜੇ. ਐਲ

ਜੀਐਸ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਐਨਕੇ ਸੂਦ ਜੇ. ਜੇ

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (INV.) ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, -
ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1999 ਦਾ CWP ਨੰ. 15388

15 ਦਸੰਬਰ, 2000

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961—ਐਸ. ਐਸ. 132-ਏ ਅਤੇ 158-ਬੀ. ਸੀ.-ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973—ਐਸ. ਐਸ. 102 ਅਤੇ 45 7—ਭਾਰਤੀ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ—ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਧੀਨ 132-ਏ—ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 457 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪੀਸੀ—ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ 132-ਏ(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ—ਪੁਲਿਸ 457 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਐੱਸ. 102 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀਸੀ—ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਆਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਪੀ. ਸੀ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਬਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ

ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ., ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਹਦਲਾ ਜਾਂ ਨਿਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਸੀਆਰ ਦੇ 457 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। PC ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਰੋੜ ਦੇ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 23 ਮਾਰਚ 1998 ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਟੀ ਵਜੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ 132A(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰੋੜ ਦੇ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸਨ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਆਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ.

(ਪਰਾ 12)

ਏ ਕੇ ਮਿੱਤਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਆਰਪੀ ਸਾਹਨੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਲਈ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਖੋਸਲਾ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਨ.ਕੇ.ਸੂਦ, ਜੇ.

(1) 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਐਕਟ') ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ), ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, 1998 ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਲਈ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ., ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 3. 21 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ 21,05,000 ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ 20 ਜੁਲਾਈ, 1990 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ-3) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ-II(1), ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 21

(2) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) 21 ਮਾਰਚ 1998 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਫਿਏਟ ਕਾਰ ਨੰ: ਪੀਬੀ-10-ਕਿਊ-8228 ਚਲਾ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਫਗਵਾੜਾ ਵੱਲ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਚੌਕ 'ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਥੈਲੇ

Amandeep Singh v. Director of Income Tax (Inv.) 3
Ludhiana & others (N.K. Sud, J.)

ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕਰੰਸੀ ਦੇ ਨੋਟ ਸਨ। 21,05,000 ਮਿਲੇ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(i)(B) ਅਤੇ 9(ii)(D) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 411 ਅਤੇ 414 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ, 1973. ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 27 ਮਿਤੀ 21 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਦਰ, ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਇਸ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ 2000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। 21,05,000 ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਆਮਦਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ 24 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਨੇ 20 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਅਨੁਸੂਚੀ P-3) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1987 ਤੋਂ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 6 ਸਤੰਬਰ, 1999 ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸੀ। ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1987 ਤੋਂ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1987 ਤੋਂ 24 ਮਾਰਚ, 1998 ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ ਸੀ। ਰਿਹਾ ਹੈ

24 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 13 ਅਕਤੂਬਰ, 1999 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਐਸ.ਐਚ.ਓ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ, ਫਗਵਾੜਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤੇਜ ਪਾਲ ਓਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ (1)। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 20 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਅਤੇ 158 ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਅਤੇ 20 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਲਈ 'ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਕਮਾਤਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਖੋਜ ਧਾਰਾ 158BC ਮਿਤੀ 20 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132A ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਮੰਗ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ।

(5) ਮਿਸਟਰ ਏ ਕੇ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 (ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਲਈ 'ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ.') ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਅਤੇ 457 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ. ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 102 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ,

ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੇਵਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 457 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੀ.ਸੀ., ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਉਸਨੇ *ਸੂਰਜ ਮੋਹਨ ਬਾਬੂ ਮਿਸ਼ਰਾ* ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। *ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ* (2)। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ 21,05,000 ਰੁਪਏ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ

(1) (1979) 118 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 21

(2) ਏਆਈਆਰ 1967 ਗੁ. 126

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132A ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 23 ਮਾਰਚ,-1998 ਦੀ ਮੰਗ ਅਵੈਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ* ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। *ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ* (3) ਅਤੇ *ਅਬਦੁਲ ਖਾਦਰ* ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ. *ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ* (4) ਅਤੇ *ਸਦਰੁੱਦੀਨ ਜੇਵੇਰੀ* ਬਨਾਮ. *ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* (5)।

(6) ਸ੍ਰੀ BShriSR.Pi iiSawhney, >rSeniore Advocate alo Ing Swit ih Rajesh Bindal, Advocate, Advocate, 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਅਤੇ 457 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਜ਼ੋਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪੀਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 457 ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਸੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਸੁਪਰਦਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ। *ਅਬਦੁਲ ਖਾਦਰ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ *ਸਦਰੁੱਦੀਨ ਜੇਵੇਰੀ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਸੀਆਰਆਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਸੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ.

(7) ਅਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੱਖ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ

(3) (1993) 203 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 650

(4) (1999) 240 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ 489 (ਕੋਰ)

Amandeep Singh v. Director of Income Tax (Inv.) 5
Ludhiana & others (N.K. Sud, J.)

(5) (2000) 243 ITR 579 (AP)

ਸੀਆਰ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 102 ਅਤੇ 457 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ। PC ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

- “102(1) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (2) ਅਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ।
- (3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਡ।

“457 ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ

- (1) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।
- (2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਿਰ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਸੀ. ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ,

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(8) ਸਾਡੇ ਆਈਕ ਲਈ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਵਾਲ I ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡੀਮਡ ਹਿਰਾਸਤ ਅਧੀਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ, ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ "ਤੁਰੰਤ" ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ, ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੂਰਜ ਮੋਹਨ ਬਾਹੂ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ ਸੀਆਰਆਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਹੁਕਮ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 523 ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦ. ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:-

"ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ 523 ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 523 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੜੱਪਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ- ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 523 ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਤ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। "

Amandeep Singh v. Director of Income Tax (Inv.) 7
Ludhiana & others (N.K. Sud, J.)

(9) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਆਹਵਾਰਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 457 ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਪੀ.ਸੀ. ਇਹ Cr ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। Cr ਦੀ ਧਾਰਾ 523 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਪੀ.ਸੀ., 1898 ਸੂਰਜ ਮੋਹਨ ਬਾਬੂ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

(10) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦਾ ਚੈਪਟਰ XLIII, ਉਹਨਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੇ ਐਸ. 523 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਐਸ. 516-ਏ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ S. 517 ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ S. 523 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਹੁਣ, S. 523 ਪੁਲਿਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ।

“ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਐਸ. 61 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਜਾਂ, ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।”

ਫਿਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਸੇਠਨਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਜੀਟੀਏ 3093 ਵਾਲਾ ਮੋਟਰ ਟਰੱਕ ਇੱਕ ਬਾਬੂ ਰਾਓ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਘੋਜੀਰਾਓ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਬੇ ਪ੍ਰੋਹਿਬਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਵਰਜਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। 1) ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਐਮ ਐਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਦੋ ਗੁਣਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਦਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 'ਤੁਰੰਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ

ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੱਚੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਬਾਰੇ ਤੱਥ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਡ ਦੇ S. 523 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਥੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਬਤੀ ਬਾਰੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

(5) ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਮੋਟਰ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 27 ਦਸੰਬਰ 1965 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 20 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਐਸ. 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੌਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਚੋਕਸ਼ੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1945 ਲਹ 47 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਸ. 523 ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸੂਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ 10 ਸਤੰਬਰ, 1941 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਘੋੜਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖੁਦ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ 15 ਸਤੰਬਰ, 1941 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਘੋੜਾ ਉਸ ਨੂੰ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। 400. ਫਿਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਲਾਨ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ

Amandeep Singh v. Director of Income Tax (Inv.) 9
Ludhiana & others (N.K. Sud, J.)

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਭੇਜ ਸਕੇ

ਇੱਕ ਚਲਾਨ ਅੱਪ. ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 16 ਮਈ, 1942 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਘੋੜਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਰਥਾਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। , ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਫਿਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਵਤਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਐਸ. 517, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਲੈ ਲਿਆ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 517 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 517 ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਐਸ. 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ S. 523 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮੂਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮਾੜੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਮਿਸਟਰ ਚੋਕਸੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਿਰੀਖਣ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸੇ:

“ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮ ਵੀ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ”

(10) ਸਫ਼ੋਰਸ ਆਈ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 6 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ 2,99,000 ਰੁਪਏ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਕਤ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 451/457 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ

ਮਿਤੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰਦਰੀ 'ਤੇ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਕਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਅਫ਼ਸਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ | ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ , —15 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗ-ਪੱਤਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ 15 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਸਮਰੱਥ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 7 ਸਤੰਬਰ 1977 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਤਾਂ "ਅਧਿਕਾਰੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਅਧਿਕਾਰ" ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਅਧੀਨ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਨਗਦੀ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਬਦੁਲ ਖਾਦਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 492 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੋਨਾ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-2, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦਾਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।" ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਦਰੁੱਦੀਨ ਜੇਵੇਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਕਰੋੜ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਪੀਸੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 457 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 132A ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 595 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਖਾਤਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ “ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 132-ਏ(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ” ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਦਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਵੇ। ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਮਲ ਅਤੇ ਬਾਡ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਡ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ

Amandeep Singh v. Director of Income Tax (Inv.) 11
Ludhiana & others (N.K. Sud, J.)

ਕਸਟਡੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਸਟਡੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਨਿਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132-ਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 132 ਏ(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ”

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਭੰਬਲਭੁਸਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਰੀਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਦਰੁੱਦੀਨ ਐੱਚ. ਜੇਵੇਰੀ (6) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ:-

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ 127 ਆਰਟੀਕਲ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਸਿਰਫ 124 ਆਰਟੀਕਲ ਸੌਪੋ ਅਤੇ ਆਈਟਮਾਂ 26, 27 ਅਤੇ 32 ਨਹੀਂ ਸੌਪੀਆਂ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਿਰਫ 44 ਲੇਖਾਂ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 44 ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ 17 ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 27 ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ। ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਅਤੇ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਭਾਗ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੇਖ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਖ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜੋ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ., ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇ ਇਸਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਿਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਨਿਯੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

(6) (2000) 243 ITR 615 (AP)

ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ। PC ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 23 ਮਾਰਚ 1998 ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਬਾਣਾ ਸਿਟੀ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(12) ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132A ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“132A(1) ਜਿੱਥੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ-

(a) xxxxxx

(b) xxxxx

(c) ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1922 (1922 ਦਾ 11), ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਬਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ,

ਫਿਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫ਼ਸਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 278-ਡੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ।

(i) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮੰਗ 'ਤੇ, ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ,

Amandeep Singh v. Director of Income Tax (Inv.) 13
Ludhiana & others (N.K. Sud, J.)

ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਕਾਊਂਟ, ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲਈ ਕਬਿਤ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਹੈ ਜੋ ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132A(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ, ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ, ਫਗਵਾੜਾ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ (1) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਜਿਸ ਨੇ ਨਕਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪੀਸੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੰਪਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ। ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਆਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ। *ਸਦਰੱਦੀਨ ਜਾਵੇਰੀ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪੀ.ਸੀ. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ:-

- (ii) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਮਿਤੀ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132A(1) ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ, ਜਿਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(iii) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਪਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। PC, ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 3 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ Cr ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 102 ਅਤੇ 457 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ

(iv) ਕਿਉਂਕਿ 23 ਮਾਰਚ, 1998 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਏ(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ 20 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਈ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਕੋਐਸ ਗਰੇਵਾਲ ਜੇ.ਜੇ

ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੁੰਜ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ (ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ) ਲਿਮਿਟੇਡ।- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ-
ਜਵਾਬਦੇਹ

CWP ਨੰ. 1999 ਦੇ 959

2 ਫਰਵਰੀ, 2001

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਕਲਾ. 226—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ)
ਐਕਟ, 1952— ਐੱਸ. 2—ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡ ਆਫ ਸਾਈਟਸ ਐਂਡ ਬਿਲਡਿੰਗ ਰੂਲਜ਼, 1973 —

ਆਰ.ਐਲ.ਐੱਸ. 3, 12(2) ਅਤੇ 13—ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ—ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 25% ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਲਾਟੀ—ਅਲਾਟੀ ਡਿਫਾਉਂਡਿਡ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਿਰਾਇਆ - ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਜੁਰਮਾਨਾ/ਵਿਆਜ ਲਗਾਉਣ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ/ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ - ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣੇ—ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ—ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਜ਼ਮੀਨ, ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਲਾਟੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ■—ਅਲਾਟੀ ਨਹੀਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ